

MINISTÈRE DE
L'ÉDUCATION NATIONALE

MINISTÈRE DE
L'ENSEIGNEMENT SUPÉRIEUR
ET DE LA RECHERCHE

**CONCOURS SPECIAL
DE RECRUTEMENT
DE PROFESSEURS DES ECOLES
DE ET EN LANGUE REGIONALE**

Session 2014

Epreuve écrite d'admissibilité

OCCITAN

**Commentaire guidé en langue régionale d'un texte en langue régionale
et traduction en français d'un passage de ce texte**

Durée : 3 heures

Coefficient : 2

Le candidat composera dans la variété de langue de son choix.

L'usage de tout ouvrage de référence, de tout document et de dictionnaire est interdit.

Il vous est rappelé que votre identité ne doit figurer que dans la partie supérieure de la bande en en-tête de la copie (ou des copies) mise(s) à votre disposition. Toute mention d'identité portée sur toute autre partie de la copie (ou des copies) que vous remettrez en fin d'épreuve (2ème partie de la bande en-tête, dans le texte du devoir, en fin de copie) entraînera l'annulation de votre épreuve.

Lo roi e lo blanc

Per estar vadut¹ a Baiona on èi passat ua bona partida de la mea vita e on èi enquièra tota la
familha, n'èri pas anat a las hèstas despuish... annadas e annadas. Que m'avèvan² previengut
los de casa : « Ne reconeisheràs pas, qu'a hòrt cambiat, que s'es basquizat ! » Arrèrsaut de
l'eternau rivalitat enter Gascons e Bascos ? Repepiatges de vielhs nostalgics deu bon temps
5 passat ? Jo, praube Tomàs, qu'èi volut anar verificar per jo medish en har lo hestaire o
festaire, com disen acerà³.
E ne soi pas estat decebut. [...]
Camisas blancas, pantelons blancs, immaculats (o maculats de roi), carrats rois e cintas rojas.
Pertot ! Pertot ! Pertot ! N'avèvi pas jamei vist açò (ne soi pas jamei anat a las
10 *Sanfermines*⁴, l'epicentre, las meas referéncias que demoran las hèstas d'Ortès qui, per astre,
ne son pas enquièra tocadas per la pandemia). Per Baiona, que n'èri demorat a l'epòca que
cada barri avèva lo son costume, lo son desguisament qui cambiava cada an e qui demorava
tòp secret dinc au dia d'obertura de las hèstas. L'imaginacion qu'èra au poder. Las bandas de
joens que's passejavan en auto, de còps a dètz o mei sus ua vielha cacunha especiaument
15 descapotada (ne i avèva pas autant de monde per las arruas e la seguretat rotèra n'avèva pas
las exigéncias de uei). A ! Nostalgia, nostalgia... adara que soi jo qui hèi⁵ lo vielh
repepiaire... Tornem meilèu tau noste perpaus.
Aquí donc, ua mareja blanca e roja que's desplaçava davant los mens uelhs escarcanhats. Que
n'èri vertadèrament estonat, estomagat, estarramosit. Mut ! Tots, grans o petits, òmis o
20 hemnas, joens o vielhs, que i anavan deu costume de circumstància (venut onze euros navanta
en lòc de setze, se'n crei⁶ la publicitat afichada en quate per tres a l'entrada de la vila). De non
pas créder.
Qui los avèva dit de's vestir atau, tots ? Quina fòrça superiora ? Quin diu, quin mèste ?
Navanta nau virgula nau, nau, nau... deu cent deu monde qu'èran costumats. Un percentatge a
25 har bavassejar de gelosèr lo mendre dictator. [...]
Innocentàs ? Provocator ? Qu'èri vestit d'un *jean* e d'un quessòt⁷ verd (òc, qu'ac sèi : verd e
blu, que'm trufi de tu !), mauaisit, en tau vestidura, de passar inapercebut. Los amics dab qui
èri, apelhats a la mòda indigèna, n'avèvan pas nat mau a'm reperar au miei de la multitud
quan nos perdèvam. Inutile de sortir lo telefonet. « Avetz vist lo gus verd e blu ? » ce
30 questionavan tot simplament. Qu'èri un piment cadut sus un plat d'ahragas⁸ dab *chantilly*.
[...]
A ! Qu'anavi desbrembar ! Ò, ua causòta, arren.
Que m'engulhavi lo long deu quai Galuparia en direccion deu pont Major, en tot meditar la
maxima « lo vestit non hè pas lo monge » e de saber se ua cultura se pòt resumir a quauquas
35 pelhas, un bonet, un imne, un drapèu, se la lenga ne n'es pas meilèu lo ciment, qui ten la lenga
ten la clau, etc, etc... quan, sobte, un eishalagat, un deluvi, ua cataracta, lo cèu que se'm cad
suu cap. Deu tresau estatge enlà, que m'avèvan lançat un herrat d'aiga tà dessús. E ne
m'avèvan pas mancat ! Eths d'arríder⁹ acerà haut e, jo, trempe com un guit, de tornar a
consideracions mei prosaïcas : secar.
40 Epilògue.
Tà un aute an, que tornarèi tà las hèstas de Baiona, vestit d'un pantelon jaune e d'un quessòt
vriulet (que cromparèi especiaument e rai se me'n costa mei de onze euros navanta). Suu
quessòt, que dessenharèi nau motons blancs, dab lo carrat roi au còth¹⁰. E un negre. Suu
paraploja, qu'escriverèi en letras d'aur : ÒC A LA DIFERÉNCIA.

d'après Joan Miquèu Dordeins, *L'arrirolet de Miss Alison*,
Per Noste edicions, Ortès, 2013

¹ vadut = nascut

² avèvan = avián

³ acerà = ailà

⁴ Apèlan aital las fèstas de Pampalona, en Navarra.

⁵ hèi = fau

⁶ crei = cresi

⁷ un quessòt = un camiset

⁸ ahragas = fragas. majofas

⁹ Eths d'arríder = Eles de rire

¹⁰ còth = còl

COMENTARI

1. Presentatz lo personatge principal ; explicatz ont e quora se passa aquela istòria.
2. Quines cambiaments nòta lo narrador ? Que pensa d'aquela evolucion ?
3. Lo narrador se demanda « se ua cultura se pòt resumir a quauquas pelhas, un bonet, un imne, un drapèu... ». Que ne pensatz ?
4. Es possible de conciliar dreit a la diferéncia e omogeneïzacion de la societat actuala ? Justificaretz la vòstra responsa en prenent d'exemples concrets.

TRADUCCION

Tradusètz en francés de la linha 8 « Camisas blancas... » a la linha 22 « ...De non pas créder. »